

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

**NUTARIMAS
DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS ĮSTAIGŲ SISTEMOS TOBULINIMO KONCEPCIJOS
PATVIRTINIMO**

Nr.
Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a** :

1. Patvirtinti Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepciją (pridedama).
2. Pavesti Vidaus reikalų ministerijai:
 - 2.1. iki 2018 m. d. pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei Viešojo sektoriaus įstaigų atliekamų funkcijų sisteminės peržiūros (iki 2020 metų) vykdymo veiksmų planą;
 - 2.2. iki 2018 m. d. patvirtinti tipinę ministerijos administracijos struktūrą, tipinę įstaigos prie ministerijos administracijos struktūrą ir galimo nukrypimo nuo jų sąlygas.
3. Nustatyti, kad šiuo nutarimu patvirtintos Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepcijos 9 punkto nuostatos taikomos viešojo sektoriaus įstaigoms, kurios buvo įsteigtos, reorganizuotos ar pertvarkytos po šios koncepcijos įsigaliojimo.
4. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui remtis šiuo nutarimu tvirtinamos Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepcijos nuostatomis steigiant, reorganizuojant, pertvarkant Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingas biudžetines įstaigas ar tobulinant jų valdymą.
5. Rekomenduoti savivaldybėms remtis šiuo nutarimu tvirtinamos Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepcijos nuostatomis steigiant, reorganizuojant, pertvarkant jų valdomas biudžetines įstaigas, viešąsias įstaigas, kurių savininkė ar dalininkė yra savivaldybė, savivaldybių įmonės ar tobulinant jų valdymą.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras

VIEŠOJO SEKTORIAUS ĮSTAIGŲ SISTEMOS TOBULINIMO KONCEPCIJA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS ĮSTAIGŲ SISTEMOS TOBULINIMO

1. Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo koncepcija (toliau – Koncepcija) parengta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir įstatymuose nustatytą valstybės valdymo organizavimą.

2. Koncepcijoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme.

3. Koncepcijos nuostatos skirtos tobulinti viešojo sektoriaus įstaigų sistemą, šių įstaigų valdymą ir išgryninti jų kompetenciją.

4. Koncepcijos objektas apima šių teisinių ir organizacinių formų viešojo sektoriaus įstaigas:

4.1. Vyriausybės įstaigas, kitas Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) atskaitingas biudžetines įstaigas ir šioms įstaigoms pavaldžias biudžetines įstaigas;

4.2. ministerijas;

4.3. įstaigas prie ministerijų, kitas ministerijoms pavaldžias biudžetines įstaigas ir šioms įstaigoms pavaldžias biudžetines įstaigas;

4.4. Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingas biudžetines įstaigas, išskyrus Lietuvos banką, Lietuvos Respublikos vyriausiąją rinkimų komisiją, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolę, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigą ir kitas Lietuvos Respublikos Seimo įsteigtas kontrolės institucijas, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybą, Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentą;

4.5. viešąsias įstaigas, kurių savininkė ar dalininkė yra valstybė;

4.6. valstybės įmones;

4.7. savivaldybių biudžetines įstaigas, viešąsias įstaigas, kurių savininkės ar dalininkės yra savivaldybės, savivaldybių įmones.

5. Koncepcijos nuostatas turi atitikti atskirose ministrams pavestose valdymo srityse vykdomos reformos, kuriomis gali būti daroma įtaka viešojo sektoriaus įstaigų sistemai.

6. Bet kuri nauja viešojo sektoriaus įstaiga steigiama tik tuomet, kai tai yra pagrįstai būtina ir kai keliamų tikslų pasiekti kitomis priemonėmis nėra galimybės.

7. Visais atvejais turi būti įvertinama galimybė naujas funkcijas pavesti jau veikiančiai viešojo sektoriaus įstaigai (ar veikiančioms viešojo sektoriaus įstaigoms) arba įvertinamos su naujų funkcijų sritimi susijusių jau veikiančių viešojo sektoriaus įstaigų reorganizavimo ar pertvarkymo galimybės.

8. Teikiant siūlymą įsteigti naują viešojo sektoriaus įstaigą, kartu turi būti pateiktas išsamus siūlomo sprendimo pagrindimas, apimantis visų galimų alternatyvų, atitinkančių Konceptijos 6 ir 7 punktų nuostatas (taip pat ir tų, kurios buvo nagrinėtos ir atmestos), analizės rezultatus.

9. Praėjus 3 metams nuo viešojo sektoriaus įstaigos įsteigimo, reorganizavimo ar pertvarkymo pabaigos, per 3 mėnesius turi būti atliktas šios įstaigos veiklos įvertinimas, kuris apimtų:

9.1. pagrindimą, kaip buvo pasiekti tikslai, kurie buvo nurodyti pagrindžiant sprendimą dėl viešojo sektoriaus įstaigos įsteigimo, reorganizavimo ar pertvarkymo;

9.2. įvertinimą, kokį poveikį valstybės finansams padarė sprendimo dėl viešojo sektoriaus įstaigos įsteigimo, reorganizavimo ar pertvarkymo įgyvendinimas;

9.3. argumentuotą išvadą dėl tolesnės tokios įstaigos veiklos tikslingumo ir organizacinių pokyčių poreikio.

10. Konceptijos 9 punkte nurodytą viešojo sektoriaus įstaigos veiklos įvertinimą atlieka įsteigtos, reorganizuotos ar pertvarkytos viešojo sektoriaus įstaigos savininko ar dalininko teisės įgyvendinanti viešojo sektoriaus įstaiga. Jeigu įsteigtos, reorganizuotos ar pertvarkytos viešojo sektoriaus įstaigos savininko ar dalininko teisės įgyvendinti nėra pavesta jokiai viešojo sektoriaus įstaigai, veiklos įvertinimą atlieka sprendimą įsteigti, reorganizuoti ar pertvarkyti viešojo sektoriaus įstaigą priėmusios valstybės ar savivaldybės institucijos paskirta viešojo sektoriaus įstaiga.

11. Konceptijos 9 punkte nurodyto įvertinimo rezultatų ataskaita pateikiama sprendimą įsteigti, reorganizuoti ar pertvarkyti viešojo sektoriaus įstaigą priėmusiai valstybės ar savivaldybės institucijai ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai (toliau – Vidaus reikalų ministerija). Visas gautas Konceptijos 9 punkte nurodyto įvertinimo rezultatų ataskaitas Vidaus reikalų ministerija paskelbia savo interneto svetainėje arba kitoje administruojamoje interneto svetainėje.

12. Kiekvienos viešojo sektoriaus įstaigos nuostatuose (įstatuose) turi būti nurodoma valdymo sritis (sritys), kurioje veikia ši įstaiga.

13. Viešojo sektoriaus įstaigų kompetenciją (funkcijas) nustatančiuose teisės aktuose jų funkcijos turi būti dėstomos kaip konkreti priskirta veikla.

14. Siekiama, kad kiekvienoje viešojo sektoriaus įstaigoje būtų įdiegta ne mažiau kaip viena visuotinai pripažinta kokybės vadybos sistema.

II SKYRIUS NUOSTATOS DĖL ATSKIRŲ VIEŠOJO SEKTORIAUS ĮSTAIGŲ SISTEMOS POSISTEMIŲ TOBULINIMO

PIRMASIS SKIRSNIS BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS

15. Viešojo sektoriaus įstaigos teisinė forma – biudžetinė įstaiga – turi būti pasirenkama, kai:

15.1. daugiau nei 1/2 viešojo sektoriaus įstaigos funkcijų (ar siūlomai įsteigti viešojo sektoriaus įstaigai numatomų funkcijų) yra viešojo administravimo veikla;

15.2. viešojo sektoriaus įstaigai pavesta (numatoma pavesti) teikti viešąsias paslaugas, kurios yra (bus) finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis, ir šios lėšos sudaro (sudarys) daugiau negu 4/5 veikiančios (numatomos steigti) viešojo sektoriaus įstaigos gaunamų pajamų.

16. Viešojo sektoriaus įstaigų sistemoje negali veikti biudžetinės įstaigos, kurių savininkė yra valstybė, turinčios patvirtintą mažesnę nei 20 pareigybių skaičių.

17. Valstybės, kaip biudžetinės įstaigos savininkės, teises ir pareigas įgyvendinti gali būti pavedama tik vienai biudžetinei įstaigai: ministerijai, Vyriausybės įstaigai, Vyriausybei atskaitingai įstaigai ar įstaigai prie ministerijos (jei įstaiga prie ministerijos turi pavaldžių biudžetinių įstaigų, kurių savininkės teises ir pareigas reikia įgyvendinti).

18. Biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė (toliau – valstybės biudžetinė įstaiga) (išskyrus ministerijas), gali turėti teritoriniu principu veikiančių savo administracijos padalinių ar pavaldžių biudžetinių įstaigų, kuriems gali būti pavestos administracinių sprendimų priėmimo, administracinių paslaugų teikimo, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolės funkcijos. Šių padalinių veiklos teritorija paprastai nustatoma apygardomis (5 teritoriniai padaliniai) arba sutampa su apskričių (10 teritorinių padalinių) arba savivaldybių (60 teritorinių padalinių) teritorijų ribomis. Tais atvejais, kai yra būtina užtikrinti efektyvų administracinių sprendimų priėmimą, administracinių paslaugų teikimą, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolę, biudžetinės įstaigos padaliniams (administracijos padaliniams) gali būti nustatyta kitokia jų veiklos teritorija.

19. Valstybės biudžetinės įstaigos padaliniai, veikiantys teritoriniu principu (tik apygardų arba apskričių lygiu), gali turėti juridinio asmens statusą (būti atskira biudžetinė įstaiga) tik tuomet, kai, esant būtinumui užtikrinti efektyvų administracinių sprendimų priėmimą, administracinių paslaugų teikimą, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolę, yra steigiami dviejų ir daugiau pavaldumo lygių jų pačių padaliniai, veikiantys teritoriniu principu ir žemesniu (nei apygardų arba apskričių) lygiu.

20. Valstybės biudžetinių įstaigų nuostatai ir šių įstaigų administracijos padalinių nuostatai rengiami pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintas rekomendacijas, išskyrus

atvejus, kai kitokius reikalavimus atskirų kategorijų biudžetinių įstaigų ar jų administracijos padalinių nuostatų struktūrai ar turiniui nustato specialūs teisės aktai.

21. Siekiama, kad vienoje ministro valdymo srityje veiktų ne daugiau negu viena įstaiga prie ministerijos arba kita ministerijai pavaldi biudžetinė įstaiga, arba Vyriausybės įstaiga, arba Vyriausybei atskaitinga įstaiga.

22. Peržiūrimos ministerijų funkcijos, atsisakoma ministerijoms nebūdingų, su valstybės politikos formavimu nesusijusių funkcijų, jos perduodamos ministrui pavestose valdymo srityse veikiančioms Vyriausybės įstaigoms arba įstaigoms prie ministerijos, arba kitoms ministerijai pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms.

23. Kai daugiau negu 2/3 Vyriausybės įstaigos ar kitos Vyriausybei atskaitingos biudžetinės įstaigos funkcijų yra priskirtinos valstybės politikos įgyvendinimui ir (arba) galima nustatyti, kurio ministro valdymo srityje ji veikia ar su kurio ministro valdymo sritimi Vyriausybės įstaigos ar Vyriausybei atskaitingos biudžetinės įstaigos veiklos sritis yra labiausiai susijusi, siūlomas sprendimas pakeisti tokios įstaigos organizacinę formą į įstaigos prie ministerijos.

24. Kai Vyriausybės įstaigos ar kitos Vyriausybei atskaitingos biudžetinės įstaigos funkcijos labiau susijusios su dalyvavimu formuojant valstybės politiką ir (arba) negalima nustatyti, kurio ministro valdymo srityje ji veikia ar su kurio ministro valdymo sritimi Vyriausybės įstaigos ar kitos Vyriausybei atskaitingos biudžetinės įstaigos veiklos sritis yra labiausiai susijusi, tokiai įstaigai Vyriausybės įstaigos ar Vyriausybei atskaitingos įstaigos organizacinė forma gali būti išlaikyta, jos veiklą reguliuojančiuose teisės aktuose aiškiai įtvirtinant tokios Vyriausybės įstaigos ar kitos Vyriausybei atskaitingos biudžetinės įstaigos atsakomybę ir atskaitomybę.

25. Įstaigos prie ministerijos steigiamos valstybės politikai įgyvendinti atliekant viešojo administravimo funkcijas.

26. Kitos ministerijoms pavaldžios biudžetinės įstaigos steigiamos valstybės politikos formavimui ir įgyvendinimui aptarnauti, viešosioms paslaugoms teikti.

27. Įstaigoms prie ministerijų ar kitoms ministerijoms pavaldžioms įstaigoms pavaldžios biudžetinės įstaigos, veikiančios ne teritoriniu principu, gali būti steigiamos atlikti funkcijas specializuotose veiklos srityse arba atlikti ministerijoms pavaldžių įstaigų veiklos sritį aptarnaujančias švietimo / mokymo, sveikatos priežiūros ar archyvų tvarkymo funkcijas. Įstaigai prie ministerijos ar ministerijai atskaitingai biudžetinei įstaigai pavaldžia biudžetine įstaiga, vykdančia veiklą specializuotoje srityje, laikytina įstaiga, kuriai pavesta valstybės mastu vykdyti įstaigai prie ministerijos priskirtą, įstatymuose aiškiai apibrėžtą, siaurą, specifinę veiklą, kuriai vykdyti dėl jos pobūdžio, sudėtingumo, apimties ar išskirtinumo reikalinga atskira valdymo struktūra, specialūs žmogiškieji, techniniai, technologiniai ar informaciniai ištekliai. Peržiūrimos šių įstaigų funkcijos ir

įvertinamas tikslingumas toliau išlaikyti joms juridinio asmens statusą, taip pat tolesnės veiklos galimybės.

28. Ministerijoms pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms, kurių veiklą reguliuojančiuose teisės aktuose nėra aiškiai įtvirtinta įstaigos prie ministerijos organizacinė forma arba kurių steigimą ir veiklos organizavimą reguliuojantys teisės aktai neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo nuostatų, viešojo administravimo įgaliojimai nesuteikiami.

29. Viešojo administravimo įgaliojimai atlikti administracinį reglamentavimą suteikiami tik šioms biudžetinėms įstaigoms (šių biudžetinių įstaigų vadovams) – ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, kitoms Vyriausybei atskaitingoms biudžetinėms įstaigoms, įstaigoms prie ministerijų (įstatymų nustatytais atvejais), Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingoms biudžetinėms įstaigoms, savivaldybių administracijoms.

30. Valstybės biudžetinės įstaigos, kuriai pavesta atlikti viešojo administravimo funkcijas, struktūra gali būti tvirtinama, jeigu ji atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme ir šiame punkte nustatytus reikalavimus, o valstybės biudžetinės įstaigos, kuriai atlikti viešojo administravimo funkcijas nėra pavesta – pagal šiame punkte nustatytus reikalavimus:

30.1. numatoma ne daugiau kaip 1 įstaigos vadovo pavaduotojo pareigybė, jeigu įsteigtų biudžetinės įstaigos administracijos pareigybių skaičius neviršija 100, ne daugiau kaip 2 įstaigos vadovo pavaduotojo pareigybės, jeigu įsteigtų biudžetinės įstaigos administracijos pareigybių skaičius yra nuo 101 iki 200, ne daugiau kaip 3 įstaigos vadovo pavaduotojo pareigybės, jeigu įsteigtų biudžetinės įstaigos administracijos pareigybių skaičius viršija 200;

30.2. vienai vadovaujančiai pareigybei tenka ne mažiau kaip 5,5 darbuotojų pareigybės;

30.3. vienai specialiosios veiklos srities pareigybei tenka ne daugiau kaip 0,25 bendrosios veiklos srities pareigybės.

31. Patvirtinama tipinė ministerijos administracijos struktūra, tipinė įstaigos prie ministerijos administracijos struktūra ir galimo nukrypimo nuo jų sąlygos. Pagal patvirtintas tipines administracijų struktūras peržiūrimos ir patvirtinamos naujos ministerijų ir įstaigų prie ministerijų administracijų struktūros.

32. Vidaus reikalų ministerija, atsižvelgdama į turimus pajėgumus, periodiškai peržiūri valstybės biudžetinių įstaigų administracijų struktūras ir teikia šioms įstaigoms arba šių įstaigų savininko teises įgyvendinančioms viešojo sektoriaus įstaigoms rekomendacijas dėl peržiūrėtų valstybės biudžetinių įstaigų administracijų struktūrų tobulinimo.

ANTRASIS SKIRSNIS VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS

33. Kai daugiau nei 1/2 viešojo sektoriaus įstaigos funkcijų (ar siūlomai įsteigti viešojo sektoriaus įstaigai numatomų funkcijų) yra viešųjų paslaugų teikimas – paprastai jos teisinė forma yra viešoji įstaiga.

34. Valstybė ar savivaldybės turėtų dalyvauti tik tose viešosiose įstaigose, kurios vykdo viešojo administravimo veiklą, teikia viešąsias paslaugas ar atlieka kitas valstybei ar savivaldybei svarbias funkcijas (vykdo kitą visuomenei naudingą veiklą). Kitais atvejais atsisakoma valstybės ar savivaldybių dalyvavimo viešosiose įstaigose kaip netikslingo.

35. Valstybės ar savivaldybių turtas panaudos pagrindais perduodamas tik Konceptijos 36 punkte nurodytas veiklas vykdančioms viešosioms įstaigoms.

36. Viešosios įstaigos, kurios savininkas ar dalininkas yra valstybė ar savivaldybė, veiklą reguliuojančiuose dokumentuose nustatomas baigtinis veiklų, kurias galėtų vykdyti ši viešoji įstaiga, sąrašas.

37. Viešojo administravimo įgaliojimai gali būti suteikiami tik toms viešosioms įstaigoms, kurių savininkas yra valstybė ar savivaldybė.

38. Viešojoje įstaigoje atstovauti valstybei ir įgyvendinti savininko ar dalininko teises gali būti pavedama tik ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms ar Vyriausybei atskaitingoms biudžetinėms įstaigoms.

39. Viešojoje įstaigoje atstovauti valstybei ir įgyvendinti savininko ar dalininko teises gali tik viena ministerija, Vyriausybės įstaiga ar Vyriausybei atskaitinga biudžetinė įstaiga.

40. Peržiūrimas ir įvertinamas iki Konceptijos patvirtinimo viešosioms įstaigoms suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų pagrįstumas ir tikslingumas.

41. Siaurinamas viešajai įstaigai galimų suteikti viešojo administravimo įgaliojimų ratas – nustatoma, kad viešosioms įstaigoms gali būti suteikiami viešojo administravimo įgaliojimai priimti administracinius sprendimus, teikti administracines paslaugas, vykdyti įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolę. Viešosioms įstaigoms negali būti suteikiami viešojo administravimo įgaliojimai atlikti administracinį reglamentavimą, administruoti viešųjų paslaugų teikimą.

42. Sprendimas dėl viešojo administravimo įgaliojimų suteikimo viešajai įstaigai gali būti priimamas tik tuo atveju, kai objektyviai nustatoma ir sprendimą lydinčiuose dokumentuose pagrindžiama, kad nėra biudžetinių įstaigų, kurioms šie įgaliojimai gali būti suteikti, ir kad tokie įgaliojimai yra tiesiogiai susiję su viešosios įstaigos veiklos tikslais.

43. Jei numatoma, kad viešoji įstaiga atliks kitas valstybei ar savivaldybei svarbias funkcijas (vykdys kitą visuomenei naudingą veiklą), ministerija, Vyriausybės įstaiga ar Vyriausybei atskaitinga

biudžetinė įstaiga, atstovaujanti viešojoje įstaigoje valstybei, arba savivaldybės institucija, atstovaujanti viešojoje įstaigoje savivaldybei, turi pagrįsti, kad šiame punkte nurodyta veikla tikrai yra svarbi valstybei ar savivaldybei arba yra naudinga visuomenei.

44. Viešosios įstaigos, kurios savininkas ar dalininkas yra valstybė ir kuriai numatoma suteikti viešojo administravimo įgaliojimus, įstatatai turi būti suderinti su Vidaus reikalų ministerija.

45. Konceptijos nuostatos valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga, taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymui.

46. Savivaldybės turėtų dalyvauti tik tokių viešųjų įstaigų veikloje, kuri yra reikalinga savivaldybių funkcijoms atlikti.

TREČIASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ ĮMONĖS

47. Valstybės įmonėms, kol iki 2020 metų bus priimtas sprendimas jas pertvarkyti / likviduoti, gali būti nustatyti tik šie veiklos tikslai:

47.1. vykdyti specialiuosius įpareigojimus:

47.1.1. gaminti valstybei reikalingą produkciją, kurios įsigyti rinkoje nėra galimybių, dėl to, kad šią produkciją kitiems ūkio subjektams gaminti yra ekonomiškai nenaudinga arba jos gaminti kiti ūkio subjektai neprivalo nesant teisės aktais nustatyto reikalavimo;

47.1.2. teikti visuomenei ar valstybei reikalingas paslaugas ar atlikti darbus, kurių įsigyti rinkoje nėra galimybių, dėl to, kad teikti šias paslaugas ar atlikti darbus kitiems ūkio subjektams yra ekonomiškai nenaudinga arba teikti šių paslaugų ar atlikti darbų kiti ūkio subjektai neprivalo nesant teisės aktais nustatyto reikalavimo;

47.2. valdyti turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė;

47.3. vykdyti nustatytos apimties viešojo administravimo veiklą, kuriai įgaliojimai turi būti suteikti įstatymo nustatyta tvarka;

47.4. vykdyti veiklas, kurioms pagal jų paskirtį ir (ar) veiklos pobūdį įstatymas priskiria ypatingą strateginę arba svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui ir kurioms dėl esminių nacionalinio saugumo interesų apsaugos nustatomos specialios sąlygos ir reikalavimai.

48. Peržiūrimas ir įvertinamas iki Konceptijos patvirtinimo valstybės įmonėms suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų pagrįstumas ir tikslingumas.

49. Nustatoma, kad vieninteliai viešojo administravimo įgaliojimai, kurie gali būti naujai suteikti valstybės įmonėms – teikti administracines paslaugas. Valstybės įmonėms neturėtų būti suteikiami viešojo administravimo įgaliojimai atlikti administracinį reglamentavimą, atlikti įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolę (nepavaldžių subjektų priežiūrą), administruoti viešųjų paslaugų teikimą.

50. Nustatoma galimybė valstybės įmonę pertvarkyti į viešąją įstaigą laikantis dviejų sąlygų:

50.1. vieninteliu viešosios įstaigos dalininku (savininku) būtų valstybė;

50.2. funkcijos, kurias atliko valstybės įmonė ir kurias numatoma perduoti viešajai įstaigai, neturi prieštarauti viešosios įstaigos paskirčiai (veiklos tikslams).

51. Viešojo sektoriaus įstaigos (biudžetinės įstaigos), kuriai pavesta atstovauti valstybei valdant valstybės įmonę (būti valstybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija), veiklą reguliuojančiuose teisės aktuose turėtų būti aiškiai reglamentuota valdomai valstybės įmonei pavestų funkcijų atlikimo priežiūra, finansavimo šioms funkcijoms atlikti skyrimas, prireikus – kitos priemonės valstybės interesui užtikrinti, taip pat šios viešojo sektoriaus įstaigos atsakomybė už valstybės įmonės veiklos priežiūrą.

52. Sprendimas dėl viešojo administravimo įgaliojimų suteikimo valstybės įmonei gali būti priimamas tik tuo atveju, kai objektyviai nustatoma ir sprendimą lydinčiuose dokumentuose pagrindžiama, kad nėra biudžetinių įstaigų, kurioms šie įgaliojimai gali būti suteikti, ir kad tokie įgaliojimai yra tiesiogiai susiję su valstybės įmonės veiklos tikslais.

53. Valstybės įmonių įstatuose nustatomas baigtinis jai pavedamų funkcijų sąrašas.

III SKYRIUS VIEŠOJO SEKTORIAUS ĮSTAIGŲ KOMPETENCIJA

54. Siekiant išgryninti viešojo sektoriaus įstaigų kompetenciją:

54.1. patikslinamos viešojo administravimo sričių apibrėžtys:

54.1.1. nustatoma, kad administracinis reglamentavimas yra veikla, apimanti ne tik norminių administracinių aktų priėmimą įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, bet ir šių administracinių aktų projektų inicijavimą (norminių administracinių aktų rengimą ir teisėkūros procesą reguliuojančių teisės aktų nustatyta tvarka pateikimą viešojo administravimo institucijoms, kompetentingoms juos priimti ar jiems pritarti);

54.1.2. nustatoma, kad įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė viešojo administravimo veikla yra laikoma tuomet, kai ją atlikti įpareigojama norminių teisės aktų nuostatomis, bet ne sutartiniais įsipareigojimais;

54.1.3. viešojo administravimo sričių sąrašas papildomas šiomis sritimis – administracinių sprendimų, skirtų įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, priėmimas;

54.2. patikslinamos administracinių paslaugų apibrėžtys ir papildomas jų sąrašas:

54.2.1. nustatoma, kad administracine paslauga laikomas įstatymuose ar įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytų leidimų, licencijų ar sertifikatų, kuriais suteikiama teisė atlikti tam tikras teisės aktais reglamentuotas veiklas (arba nustatoma būtina sąlyga atlikti tam tikras teisės aktais reglamentuotas veiklas), išdavimas;

54.2.2. nustatoma, kad administracinė paslauga yra įstatymuose ar kituose teisės aktuose numatytų deklaracijų priėmimas, bet ne jų tvarkymas;

54.2.3. nustatoma, kad administracine paslauga yra laikomas ne įstatymų nustatytos informacijos, o informacijos, kurią viešojo administravimo subjektas kaupia, tvarko ar saugo atlikdamas jam pavestas viešojo administravimo funkcijas ir kuriai teikti nėra norminiais teisės aktais nustatytų specialių šios informacijos įforminimo reikalavimų, teikimas asmenims (taip pat ir asmenų konsultavimas viešojo administravimo subjekto kompetencijos klausimais);

54.2.4. nustatoma, kad administracine paslauga laikomas ne dokumentų, patvirtinančių tam tikrus juridinius faktus, išdavimas, o duomenų, kuriuos kaupia, tvarko ar saugo viešojo administravimo subjektas, atlikdamas jam pavestas viešojo administravimo funkcijas, ir kuriuos teikiant norminiai teisės aktai nustato specialius reikalavimus jų įforminimui, teikimas asmenims (taip pat ir duomenų iš valstybės registru ir valstybės informacinių sistemų teikimas asmenims);

54.3. siekiama įtvirtinti viešosios paslaugos sąvoką, kuri reikštų, kad viešąja paslauga yra laikoma visuomenei teikiama nauda, kuri atitinka visus šiuos požymius:

54.3.1. naudos visuomenei teikimą yra įsipareigojusi užtikrinti valstybė arba savivaldybė ir šis įsipareigojimas yra užtikrinamas tuo, kad:

54.3.1.1. nauda visuomenei yra įvardyta įstatyme (įstatymuose), jų pagrindu priimtuose įgyvendinamuosiuose norminiuose teisės aktuose, savivaldybės tarybos sprendime (sprendimuose);

54.3.1.2. naudą visuomenei suteikiančioms veikloms vykdyti (įsipareigojimui vykdyti) valstybė ar savivaldybė gali skirti valstybės ar savivaldybės biudžeto ar kitų valdomų pinigų fondų lėšas;

54.3.2. nauda visuomenei negali būti prilyginta naudai, kuri suteikiama vykdant viešojo administravimo veiklą;

54.3.3. suteikiant naudą visuomenei negali būti siekiama gauti pelno (veikla teikiant naudą visuomenei negali būti prilyginta ūkinei-komercinei veiklai); už suteiktą naudą visuomenei gali būti imamas pagal valstybės ar savivaldybių nustatytus kriterijus apskaičiuotas ir valstybės arba savivaldybių, arba naudos visuomenei teikimą administruojančio viešojo administravimo subjekto nustatytas atlygis;

54.3.4. naudos visuomenei teikimas administruojamas: turi būti viešojo administravimo subjektas, turintis įgaliojimus nustatyti naudos visuomenei teikimo režimą;

54.3.5. naudos visuomenei teikimą administruojantis viešojo administravimo subjektas pats tos naudos tiesiogiai neteikia;

54.3.6. naudą visuomenei teikti yra pavedama specialiai šiam tikslui įsteigtai viešojo sektoriaus įstaigai arba įstatymo, arba jo pagrindu priimto įgyvendinamojo norminio teisės akto, arba naudos visuomenei teikimą administruojančio viešojo administravimo subjekto nustatyta tvarka

parinktam ir įstatymo arba jo pagrindu priimto įgyvendinamojo norminio teisės akto, arba naudos visuomenei teikimą administruojančio viešojo administravimo subjekto nustatytus reikalavimus atitinkančiam ne viešojo sektoriaus subjektui;

54.4. nustatomi papildomi reikalavimai viešųjų paslaugų teikimo administravimui:

54.4.1. nustatoma, kad, be teisės aktuose numatytų viešosios paslaugos teikimo administravimo veiksmų, viešosios paslaugos administratorius privalo matuoti (jei to daryti nepaveda viešosios paslaugos teikėjui) ir vertinti administruojamos viešosios paslaugos kokybę, nustatyti administruojamos viešosios paslaugos kokybės reikalavimus (viešosios paslaugos kokybės standartą) arba specialias užduotis viešosios paslaugos teikėjui dėl viešosios paslaugos kokybės gerinimo;

54.4.2. nustatoma, kad vienos viešosios paslaugos teikimo administravimą gali vykdyti ne vienas viešojo administravimo subjektas; tokiu atveju viešojo administravimo subjektų, administruojančių vieną paslaugą, turi būti aiškiai įvardyta, kokias viešosios paslaugos administravimo funkcijas atlieka kiekvienas iš jų.

55. Viešojo sektoriaus įstaigai suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų įgyvendinimo reglamentavimas šios įstaigos vidaus administravimo dokumentais turi būti sukurtas taip, kad būtų galima aiškiai nustatyti, kurie viešojo sektoriaus įstaigos administracijos padaliniai, šiems padaliniams priskirti ar nepriskirti valstybės tarnautojai ar darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, atlieka viešojo administravimo veikla laikytinas funkcijas:

55.1. jei viešojo sektoriaus įstaigos administracijos struktūrą sudaro padaliniai, viešojo sektoriaus įstaigai suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų įgyvendinimas turi būti numatytas viešojo sektoriaus įstaigos vadovo patvirtintuose šių padalinių nuostatuose;

55.2. jei viešojo sektoriaus įstaigoje veikia neformalizuoti dariniai atskiroms šiai įstaigai pavestoms veikloms vykdyti ir įstaigos vadovo sprendimu jiems yra pavedama įgyvendinti įstaigai suteiktus viešojo administravimo įgaliojimus, turi būti priimtas specialiai šį sprendimą įforminantis įstaigos vadovo vidaus administravimo aktas;

55.3. viešojo sektoriaus įstaigų pareigybės, kurių funkcijoms bus priskirtas viešojo sektoriaus įstaigai suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų įgyvendinimas, privalo turėti įstaigos vadovo patvirtintą pareigybės aprašymą (pareiginę instrukciją ar pareiginius nuostatus), kuriame būtų nurodytos šiai pareigybei pavedamos viešojo sektoriaus įstaigai suteiktus viešojo administravimo įgaliojimus įgyvendinančios funkcijos (veiklos).

56. Jei viešojo administravimo įgaliojimai yra suteikiami viešojo sektoriaus įstaigai, turinčiai kitokią nei biudžetinė įstaiga teisinę formą, pareigybėms, kurias užimant pavedama atlikti funkcijas, tiesiogiai susijusias su šiai įstaigai suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų įgyvendinimu, turi būti nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai, užtikrinantys, kad jas užimantys darbuotojai pavestas viešojo administravimo funkcijas atliktų kvalifikuotai (jei tai yra įmanoma,

taikant analogiškus reikalavimus, kurie keliami panašias viešojo administravimo funkcijas atliekantiems valstybės tarnautojams).

57. Atsisakoma viešojo administravimo įgaliojimus suteikti asociacijoms.

58. Peržiūrimas ir įvertinamas iki Konceptijos patvirtinimo valstybės valdomoms bendrovėms (akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms) suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų pagrįstumas.

IV SKYRIUS KONCEPCIJOS ĮGYVENDINIMAS

59. Konceptijos nuostatos įgyvendinamos:

59.1. inicijuojant teisės aktų, reglamentuojančių viešojo sektoriaus įstaigų sistemą, šių įstaigų veiklos ir valdymo organizavimą bei kompetencijos nustatymą, pakeitimus;

59.2. atliekant viešojo sektoriaus įstaigoms pavestų funkcijų sisteminę peržiūrą.
